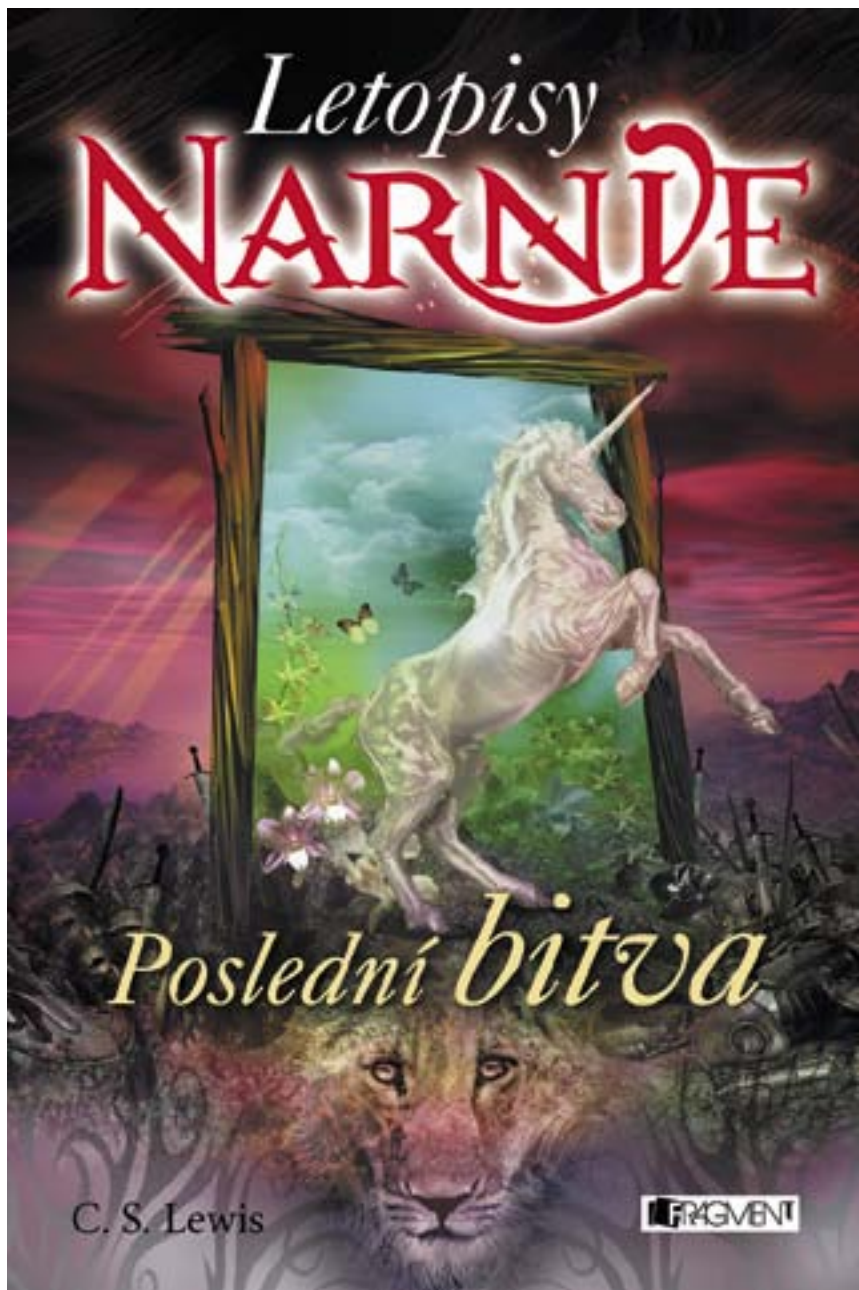

Letopisy
NARNIJE

Poslední bitva

C. S. Lewis

FRAGMENT

Letopisy Narnie

Poslední bitva

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na
www.fragment.cz
www.albatrosmedia.cz

C. S. Lewis
Narnie – Poslední bitva – e-kniha
Copyright © Fragment, 2016

Všechna práva vyhrazena.
Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS **MEDIA a.s.**

POSLEDNÍ BITVA

„Co živ jsem, ještě nikdy jsem nespátřil na obloze vepsány tak strašlivé věci, jaké se tam každé noci objevují od chvíle, kdy se započal tento rok,“ řekl kentaur Stověd.

A skutečně, když jsou Jill a Eustace s velikým trhnutím vrženi do Narnie, najdou tam všechno ve strašlivém zmatku a pochybách. Vytáčka, nejchytřejší, nejošklivější a nejvrásčitější z opičáků, přesvědčil chudáka důvěřivého osla Zmatlíka, aby si oblékl lví kůži a předstíral, že je Aslan. Když tedy „Aslan“ začne vydávat strašlivé rozkazy, zvířata a trpaslíci sami nevědí, co mají dělat a komu věřit. Tirian, král Narnie, musí jednat rychle, než budou zvířata docela zkažená a harmonie království nenávratně zničena. Jaké je to ale radostné překvapení, když se k Jill a Eustacovi připojí i Petr, Edmund a Lucie, aby pomohli Tirianovi ve velké bitvě, která navěky rozhodne o osudu kdysi slavného království Narnie.

Toto je sedmé a poslední dobrodružství vzrušujících letopisů Narnie.

V EDICI LETOPISY NARNIE VYCHÁZÍ TAKÉ:

ČARODĚJŮV SYNOVEC

LEV, ČARODĚJNICE A SKŘÍŇ

KŮŇ A JEHO CHLAPEC

PRINC KASPIAN

PLAVBA JITŘNÍHO POUTNÍKA

STŘÍBRNÁ ŽIDLE

POSLEDNÍ BITVA

C. S. Lewis

Ilustrovala Pauline Baynesová

FFRAGMENT

The Chronicles of
NARNIA

C. S. Lewis
Poslední bitva

The Last Battle

Copyright © C. S. Lewis Pte Ltd., 1956

Inside illustrations by Pauline Baynes; copyright © C. S. Lewis Pte Ltd., 1956

Cover art by Cliff Nielsen; copyright © C. S. Lewis Pte Ltd., 2002

ISBN 0-00-711-554-7

The Chronicles of Narnia®, Narnia® and all book titles, characters and locales original to The Chronicles of Narnia are trademarks of C. S. Lewis Pte Ltd.

Use without permission is strictly prohibited.

www.narnia.com

www.facebook.com/fragment.narnie

Published by Fragment under license from the C. S. Lewis Company Ltd.

Z anglického originálu *The Last Battle*

přeložila Veronika Volhejnová.

Redakční úprava Vladana Hallová

Odpovědná redaktorka Helena Klečková

Technická redaktorka Alena Suchánková

Vydalo nakladatelství Fragment v Praze roku 2016 ve společnosti Albatros Media a. s.

se sídlem Na Pankráci 30, Praha 4,

číslo publikace 23 131

Sazbu zhotovilo Grafické a DTP studio Fragment

Translation © Veronika Volhejnová, 2006

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována bez písemného souhlasu majitelů práv.

www.fragment.cz

www.albatrosmedia.cz

ISBN tištěné knihy 978-80-253-2330-4 (3. vydání, 2016)

ISBN e-knihy 978-80-253-2697-8 (1. zveřejnění)

OBSAH

1. <i>U jezera Kotel</i>	7
2. <i>Králova zbrklost</i>	21
3. <i>Opičák v celé své slávě</i>	34
4. <i>Co se té noci stalo</i>	48
5. <i>Jak králi přišla pomoc</i>	59
6. <i>Úspěšné noční dílo</i>	73
7. <i>Převážně o trpaslících</i>	86
8. <i>Zprávy, které přinesl orel</i>	101
9. <i>Velké shromáždění na Stájovém kopci</i>	114
10. <i>Kdo půjde do stáje?</i>	128
11. <i>Události dostanou spád</i>	142
12. <i>Za dveřmi stáje</i>	155
13. <i>Jak se trpaslíci nechtěli nechat doběhnout</i>	168
14. <i>Na Narnii padá noc</i>	184
15. <i>Ještě výš a ještě dál</i>	198
16. <i>Sbohem Zemi stínů</i>	211

U jezera Kotel

Za posledních dnů Narnie, daleko na západě, za Planinou lucerny a velmi blízko k Velkému vodopádu, žil jeden opičák. Byl tak starý, že si nikdo nepamatoval, kdy se do těch míst přistěhoval, a byl to ten nejchytřejší, nejošklivější a nejvrásčitější opičák, jakého si umíte představit. Měl malý domek ze dřeva a se střechou z listí ve vidlici větví obrovského stromu a jmenoval se Vytáčka. V téhle části lesa bydlelo jen velice málo mluvících zvířat, lidí, trpaslíků, zkrátka veškerých rozumných tvorů, ale Vytáčka měl jednoho souseda a kamaráda – osla jménem Zmatlík. Oba tvrdili, že jsou kamarádi, i když podle toho, jak to mezi nimi chodilo, byste asi řekli, že je Zmatlík Vytáčkův sluha, a ne kamarád. Oddřel veškerou práci. Když šli spolu k řece, Vytáčka naplnil velké kožené vaky vodou, ale zpátky je všechny nesl Zmatlík. Když potřebovali něco ve městech ležících dál na řece, byl to zase Zmatlík, kdo vyjel s prázdnými košíky na zádech a vracel se s košíky plný-

mi a těžkými. A to nejlepší, co Zmatlík přivezl, snědl vždy Vytáčka – říkal totiž: „Víš, Zmatlíku, já přece nemůžu jíst trávu a bodláčí jako ty, tak je jen spravedlivé, abych si to vynahradil jinak.“ A Zmatlík vždycky odpověděl: „Ano, Vytáčko, jistě, já to chápu.“

Zmatlík si nikdy nestěžoval, protože věděl, že Vytáčka je mnohem chytřejší než on sám, a myslel si, že je od Vytáčky moc hezké, že se s ním vůbec kamarádí. Když se občas Zmatlík přece jen pokusil s něčím nesouhlasit, Vytáčka ho vždycky usadil: „Poslyš, Zmatlíku, já vím líp než ty, co se musí udělat. Víš přece, že nejsi chytrý.“ A Zmatlík pokaždé souhlasil. „Máš úplnou pravdu, Vytáčko. Je to tak, já *nejsem* chytrý.“ Pokaždé si jen povzdechl a udělal to, co chtěl Vytáčka.

Jednoho rána začátkem roku šli spolu po břehu Kotle. Kotel je veliké jezero těsně pod skalami na západním konci Narnie. Velký vodopád do něj padá s hlukem podobným věčnému hřmění a na druhé straně z něj vytéká narnijská Velká řeka. Díky vodopádu jezero neustále tančí, bublá a pění, jako by se vařilo – proto se také jmenuje Kotel. Nejživější je začátkem jara, když vodopád zesílí sněhem tajícím na horách za hranicemi Narnie, v Západní pustině, odkud řeka přitéká. A jak se ti

dva teď dívali do Kotle, Vytáčka náhle ukázal tmavým hubeným prstem a řekl:

„Koukej! Co to je?“

„Co co je?“ divil se Zmatlík.

„Tamto žluté, co zrovna slétlo dolů s vodopádem. Koukej! Táhle to je, plave to na vodě. Musíme zjistit, co je to.“

„Musíme?“ řekl Zmatlík.

„Samozřejmě, že musíme,“ pokýval Vytáčka. „Mohlo by to být něco užitečného. Tak honem, skoč hezky do jezera a vylov to. Pak si to pořádně prohlédneme.“

„Skočit do jezera?“ opakoval Zmatlík a dlouhé uši mu zaškubaly.

„No a jak bychom to jinak vylovili?“ řekl opičák.

„Ale – ale,“ namítal Zmatlík, „nebylo by lepší, kdybys tam skočil *ty*? Víš, ty přece chceš vědět, co to je, a já moc ne. A taky máš ruce. Chytat věci umíš právě tak dobře jako člověk nebo trpaslík. Já mám jenom kopyta.“

„Tedy, Zmatlíku,“ prohlásil Vytáčka, „tohle bych si o tobě nepomyslel. Neřekl bych do tebe, že něco takového vůbec vyslovíš.“

„Proč, co jsem řekl špatně?“ ptal se osel zkroušeně, protože viděl, že Vytáčka je hluboce uražený. „Řekl jsem jen –“

„Chceš, abych do vody skočil *já*,“ zlobil se opičák. „Jako kdybys moc dobře nevěděl, jak jsou opice slabé na prsa a jak snadno se nachladí! No dobře. Já tam tedy skočím. Už tak je mi v tomhle ledovém větru zima. Ale *skočím* tam. A nejspíš umřu. Pak budeš litovat.“ A Vytáčka to říkal, jako by se měl každým okamžikem rozplakat.

„Prosím, ne, prosím, ne, prosím, ne,“ zanaříkal Zmatlík – napůl hýkal a napůl mluvil. „Tak jsem to vůbec nemyslel, Vytáčko, opravdu ne. Víš přece, jak jsem hloupý a jak nedokážu myslet na víc než na jednu věc zároveň. Docela jsem zapomněl, že jsi slabý na prsa. Samozřejmě, že tam skočím. Nesmí tě ani napadnout, že bys to udělal sám. Slib mi, že tam neskočíš, Vytáčko!“

Vytáčka tedy slíbil a Zmatlík se rozběhl – *klapity klap, klapity klap* – po skalnatém břehu jezera, aby našel místo, kde by mohl vlézt do vody. Nejen že byla zima, ale ani nebyla žádná legrace skočit do vířící a pěnicí vody, a Zmatlík stál a třásl se celou minutu, než sebral odvalu to udělat. Pak ale za ním Vytáčka zavolal: „Možná bych to měl přece jen spíš udělat já, Zmatlíku.“ A když to Zmatlík uslyšel, řekl: „Ne, ne, slíbil jsi mi to. Už tam jdu,“ a skočil do vody.

Do tváře ho zasáhla veliká spousta pěny, naplnila mu tlamu vodou a oslepila ho. Na pár vteřin se potopil docela, a když zase vyplaval, byl úplně v jiné části jezera. Zachytil ho vír a unášel ho pořád dokola, rychleji a rychleji, až ho zanesl přímo pod samotný vodopád a síla vody ho stáhla dolů tak hluboko, že si už myslel, že nedokáže zadržet dech do chvíle, než se zase vynoří. A když konečně

vyplaval a povedlo se mu aspoň přiblížit k té věci, kterou se pokoušel chytit, odplula od něj a dostala se pod vodopád a do hlubin. Když se zase vynořila, byla od něj mnohem dál než předtím.

Třebaže byl už skoro k smrti unavený, celý potlučený a zimou necítil nohy, podařilo se mu nakonec tu věc zachytit zuby. Vylezl z vody, stále to držel v zubech a ustavičně se mu do toho zapléta-ly přední nohy, protože to bylo velké jako pořádná předložka ke krbu, velice těžké, studené a slizké.

Hodil to před Vytáčku na zem. Kapalo z něj, třásl se a snažil se zase popadnout dech. Opičák se na něj ani nepodíval, ani se nezeptal, jestli je v pořádku. Měl jiné starosti: Obcházel pořád dokola tu věc, rozkládal ji, poplácával a očichával. Náhle se mu v očích poťouchle zablesklo a řekl: „Je to lví kůže.“

„Í-á-á – vážně?“ lapal Zmatlík po dechu.

„Tak mě napadá... napadá... napadá,“ opako-val si pro sebe Vytáčka, protože velice soustředě-ně přemýšlel.

„To bych tedy rád věděl, kdo toho ubohého lva zabil,“ prohlásil po chvíli Zmatlík. „Měli bychom ho pochovat. Musíme uspořádat pohřeb.“

„Ale to nebyl *mluvící* lev,“ mávl prackou Vytáč-

ka. „S *tím* si starosti dělat nemusíš. Nahoře nad vodopády, v Západní pustině, nejsou žádná mluvící zvířata. Ta kůže určitě patřila divokému, hloupému lvu.“

To byla mimochodem pravda. Lva zabil před několika měsíci v Západní pustině člověk – lovec – a stáhl z něj kůži. Ale to do tohoto příběhu nepatří.

„Ale i tak, Vytáčko,“ namítl Zmatlík, „i jestli ta kůže patřila jenom hloupému divokému lvu, neměli bychom ho stejně slušně pohřbít? Totiž – lvi jsou přece všichni takoví – no – takoví významní a tak. Kvůli – však ty víš, kvůli komu. Chápeš?“

„Nezačínej už zase přemýšlet, Zmatlíku,“ okřikl ho Vytáčka. „To není tvoje silná stránka. Uděláme z té kůže pro tebe pěkný zimní kabát.“

„To by se mi nelíbilo,“ couval oslík. „Vypadalo by to – totiž, ostatní zvířata by si mohla myslet – nebo vlastně já bych si připadal –“

„O čem to mluvíš?“ divil se Vytáčka a drbal se přitom na hlavě takovým tím podivným způsobem, jak to opičáci dělávají.

„Já myslím, že by to bylo neuctivé k velkému lvu, k samotnému Aslanovi, kdyby osel jako já chodil oblečený ve lví kůži,“ dokončil Zmatlík.

„Nezkoušej se se mnou hádat,“ prohlásil Vytáč-

ka. „Co osel jako ty ví o těchhle věcech? Víš přece, že přemýšlet neumíš, Zmatlíku, tak proč mě ne necháš myslet za tebe? Proč se ke mně nechováš tak, jako se já chovám k tobě? Já netvrdím, že dokážu všechno. Já vím, že v některých věcech jsi lepší než já. Proto jsem tě taky nechal skočit do jezera – věděl jsem, že to dokážeš líp. Ale proč mi to nemůžeš oplatit, když jde o něco, co já *umím* a ty ne? To nesmím nikdy nic udělat? Buď fér. Přeber si to v hlavě.“

„No, tedy, když to bereš takhle...“ řekl Zmatlík.

„Já ti něco povím,“ pokračoval Vytáčka. „Nejlepší bude, když se pěkně svižně proběhneš kolem řeky až ke Kamennému Brodu a podíváš se, jestli tam mají nějaké pomeranče nebo banány.“

„Ale já jsem strašně unavený, Vytáčko,“ prosil oslík.

„Ano, ale jsi celý mokrý a je ti zima,“ odpověděl opičák. „Potřebuješ se nějak zahřát. A rychlý klus bude přesně to pravé. Kromě toho, dnes je v Kamenném Brodu trh.“ A tak Zmatlík samozřejmě souhlasil s tím, že poběží.

Sotva odkráčel, začal se Vytáčka kolébat pryč, občas po dvou a občas po čtyřech, až došel ke svému stromu. Vyšvihl se do koruny a přehupoval se z větve na větev až k svému domku. Celou dobu

se usmíval a něco si pro sebe vykládal. Našel jehlu, nit a velké nůžky; byl to totiž chytrý opičák a trpaslíci ho naučili šít. Klubko niti (byla hodně tlustá, spíš provázek než nit) si strčil do tlamy, takže se mu tvář vyboulila, jako by cucal velikou

karamelu. Jehlu vzal do pysků a nůžky do levé pracky. Potom ze stromu slezl a odkolébal se zpátky ke lví kůži. Přidřepł k ní a pustil se do práce.

Na první pohled mu bylo jasné, že lví tělo bude

pro Zmatlíka moc dlouhé a krk moc krátký. Vystříhl tedy z těla notný kus a udělal z něj pořádný límec pro Zmatlíkův dlouhý krk. Odstříhl hlavu a límec všil mezi hlavu a plece. Na obě strany kůže přidělal tkaničky, aby se daly zavázat na Zmatlíkově hrudi a břiše. Tu a tam mu nad hlavou přelétl pták a Vytáčka pokaždé nechal práce a s obavami vzhlédl. Nechtěl, aby někdo viděl, co dělá. Žádný z ptáků, které zahlédl, ale nebyl mluvící pták, a tak to bylo jedno.

Pozdě odpoledne se Zmatlík vrátil. Neklusal, jen se trpělivě vlekl, jak to oslíci dělávají.

„Neměli žádné pomeranče,“ řekl, „a banány taky neměli. A já jsem hrozně unavený.“ Lehl si.

„Pojď si zkusit svůj krásný kabát ze lví kůže,“ vybídl ho Vytáčka.

„Ale dej mi s tou starou kůží pokoj,“ odsekl Zmatlík. „Zkusím si ho ráno. Teď jsem moc utahaný.“

„Ty ale *jsi* nevděčný, Zmatlíku,“ urazil se Vytáčka. „Jestli *ty* jsi utahaný, co jsem pak já? Celý den, zatím co ty jsi byl na příjemné osvěžující procházce po údolí, já se tady dřu, abych ti ušil kabát. Ruce už mám tak unavené, že sotva udržím nůžky. A ty neřekneš ani děkuju – a ani se na ten kabát nepodíváš – a je ti to jedno – a – a –“

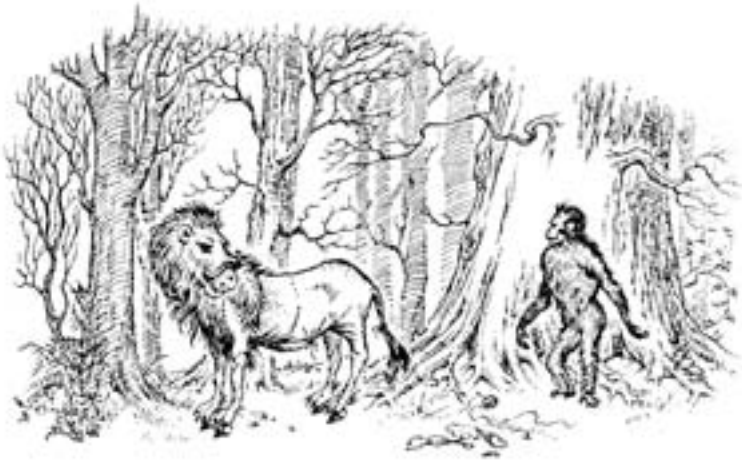
„„Promiň, Vytáčko,“ okamžitě vyskočil Zmatlík, „moc se omlouvám. Choval jsem se strašně. Samozřejmě si ho moc rád vyzkouším. A vypadá prostě nádherně. Vyzkoušej mi ho hned teď. Prosím.“

„No tak dobře, stůj klidně,“ řekl smířlivě opičák. Kůže byla velice těžká a špatně se mu zvedala, ale nakonec, po dlouhém popotahování a postrkování a funění a oddechování ji na osla dostal. Uvázal ji pod Zmatlíkovým tělem, nohy kůže přivázal ke Zmatlíkovým nohám a ocas ke Zmatlíkovu ocasu. Velký kus Zmatlíkova šedého čumáku a obličeje bylo vidět otevřenou lví tlamou. Nikdo, kdo kdy viděl skutečného lva, by se tím nedal ani na okamžik oklamat. Ale kdyby někdo, kdo lva nikdy neviděl, pohlédl na Zmatlíka ve lví kůži, mohl by si ho možná se lvem splést, kdyby k němu nechodil moc blízko a kdyby nebylo zrovna moc dobré světlo a kdyby Zmatlík nezačal hýkat a neklapal kopyty.

„Vypadáš úžasně, úžasně,“ rozplýval se opičák. „Kdyby tě teď někdo viděl, myslel by si, že jsi sám Aslan, Velký lev.“

„To by bylo strašné,“ lekl se Zmatlík

„Ale nebylo,“ řekl Vytáčka. „Všichni by dělali, co bys jim řekl.“

„Ale já jim nechci nic říkat!“

„Ale představ si, kolik dobrého bys mohl vykonat!“ lákal ho Vytáčka. „Já bych ti samozřejmě radil, neboj se. Já už bych vymyslel, jaké rozumné příkazy máš dávat. A všichni by nás museli poslouchat, dokonce i sám král. Dali bychom v Narnii všechno do pořádku.“

„Copak teď všechno v pořádku není?“ divil se Zmatlík.

„Cože?“ vykřikl Vytáčka. „Všechno v pořádku – když nejsou pomeranče a banány?“

„No, víš,“ řekl Zmatlík, „ono není mnoho takových – vlastně myslím, že nikdo kromě tebe – kdo o takové věci stojí.“

„Tak co třeba cukr?“

„Hm, ano,“ kývl osel. „To by bylo příjemné, kdyby bylo víc cukru.“

„Jsme tedy dohodnutí,“ pochvaloval si opičák. „Budeš se tvářit, že jsi Aslan, a budeš dělat, co ti řeknu.“

„Ne, ne, ne,“ bránil se Zmatlík. „Takové hrozné věci neříkej. To by nebylo správné, Vytáčko. Možná nejsem moc chytrý, ale tohle vím. Co by s námi bylo, kdyby se objevil skutečný Aslan?“

„Nejspíš by ho to potěšilo,“ odpověděl Vytáčka. „Třeba nám tu lví kůži poslal schválně, abychom to tady mohli napravit. Ostatně, on se stejně nikdy *neukazuje*. Dnes už ne.“

V tom okamžiku zaburácel veliký hrom a země se zachvěla malým zemětřesením. Obě zvířata ztratila rovnováhu a padla na nos.

„Vidíš,“ zajíkal se Zmatlík, jakmile byl zase schopen promluvit. „To bylo znamení, varování. Já věděl, že děláme něco hrozně špatného. Okamžitě ze mě tu strašnou kůži sundej.“

„Ne, ne,“ odporoval opičák (myslelo mu to hodně rychle). „Znamení to je, ale opačné. Zrovna jsem chtěl říct, že jestli skutečný Aslan, jak mu říkáš, chce, abychom se do toho opravdu pustili, pošle nám hrom a zatřese zemí. Zrovna jsem to měl na jazyku, ale samotné znamení přišlo dřív,

než jsem to stačil vyslovit. Teď už to prostě *musíš* udělat, Zmatlíku. A už se se mnou prosím nehádej. Víš přece, že těmhle věcem nerozumíš. Co by taky osel mohl vědět o znameních?“

Králova zbrklost

Asi o tři týdny později poslední z králů Narnie seděl pod velikým dubem, který rostl u dveří jeho malé lovecké chaty, kam v příjemném jarním počasí obvykle asi na deset dní zajel. Byla to nízká budova s šindelovou střechou nedaleko východního okraje Planiny lucerny a kus nad soutokem obou řek. Miloval tamní prostý, poklidný život, daleko od okázalosti a státních záležitostí královského města Cair Paravelu. Jmenoval se král Tirian a bylo mu něco mezi dvaceti a pětadvaceti lety – ramena měl už široká a silná a údy samý pevný sval, ale vousy měl dosud řídké. Měl modré oči a nebojácný, poctivý obličej.

Toho jarního rána s ním nebyl nikdo kromě jeho nejmilejšího přítele, jednorozce Klenota. Milovali se jako bratři a navzájem si ve válkách několikrát zachránili život. Vznešené zvíře stálo těsně vedle králova křesla, hlavu mělo nakloněnou a leštilo si modrý roh o smetanově bílý bok.

„Nějak se dnes nemohu odhodlat k žádné práci

ani zábavě, Klenote,“ postěžoval si král. „Nemůžu myslet na nic jiného, než na tu úžasnou zprávu. Myslíš, že se dnes dozvíme ještě něco nového?“

„Jsou to ty nejúžasnější zprávy naší doby i doby našich otců a praotců,“ souhlasil Klenot, „jestli jsou pravdivé.“

„Jak by mohly nebýt?“ řekl král. „Je to už víc než týden, kdy tu začali přelétat první ptáci a říkat: Aslan je tady, Aslan se zase vrátil do Narnie. A pak přišly veverky. Neviděly ho, ale říkaly, že jsou si jisté, že je v lesích. Potom přiběhl jelen. Tvrdil, že ho viděl na vlastní oči z dálky za měsíčního světla na Planině lucerny. A co ten snědý člověk s vousy, ten obchodník z Kalormenu? Kalormencům na Aslanovi nezáleží tak jako nám, ale ten člověk mluvil o jeho příchodu jako o nepochybné věci. A nebo včera večer jezevec – ten Aslana viděl také.“

„Jistě, Sire,“ odpověděl Klenot. „Tomu všemu věřím. Jestli to vypadá, že ne, je to tím, že má radost je příliš veliká, než aby mě nechala uvěřit v klidu. Je to skoro příliš krásné.“

„Ano,“ souhlasil král s blaženým povzdechem, skoro až chvěním. „Je to víc, než v co jsem kdy v životě doufal.“

„Poslouchej,“ zvolal Klenot, trochu naklonil hlavu a nastražil uši.

„Co je to?“ ptal se král.

„Kopyta, Sire,“ odpověděl Klenot. „Cválající kůň. Hodně těžký kůň. To musí být některý z kentaurů. A podívej, tady je.“

Veliký kentaur se zlatým vousem, s lidským potem na čele a koňským potem na kaštanových bocích doběhl k Tirianovi, zastavil se a uklonil. „Pozdraven buď král,“ zvolal hlasem hlubokým jako hlas býka.

„Hej, vy tam,“ křikl král přes rameno do dveří loveckého srubu. „Pohár vína pro vznešeného

kentaury. Vítej, Stověde. Až popadneš dech, pověz nám, s čím přicházíš.“

Z domu vyběhlo páže s velkým dřevěným pohárem, zvláště vyřezávaným, a podalo ho kentaurovi. Kentaur pozvedl pohár a řekl:

„Připíjím především na Aslana a pravdu, Sire, a pak i na Vaši Výsost.“

Vypil víno (bylo by ho dost pro šest statných mužů) jedním douškem a podal prázdný pohár zpátky pážeti.

„Tak co, Stověde,“ vybídl ho král, „neseš nám další zprávy o Aslanovi?“

Stověd se tvářil velice vážně a trochu se mračil.

„Sire,“ začal. „Vy víte, jak dlouho už žijí a studují hvězdy; neboť my kentauři žijeme déle než vy lidé, a dokonce i déle než tvůj rod, jednorožče. Co živ jsem, ještě nikdy jsem nespatriil na obloze ve psané tak strašlivé věci, jaké se tam každé noci objevují od chvíle, kdy se započal tento rok. Hvězdy nepraví nic o příchodu Aslana, ani o míru, ani o radosti. Mé umění mi prozradilo, že tak děsivá konjunkce planet nebyla už pět set let.“

Měl jsem už v úmyslu přijít Vaše Veličenstvo varovat, že nad Narnií visí nějaké veliké zlo. Včera v noci se mi ale doneslo, že Aslan je v Narnii. Sire, nevěřte tomu. Nemůže to být pravda. Hvězdy ni-

kdy nelžou, ale lidé a zvířata ano. Kdyby se Aslan měl skutečně do Narnie vrátit, ty nejvznešenější hvězdy by se seřadily jemu k počtě. Všechno je to lež.“

„Lež!“ zvolal král. „Který tvor v Narnii nebo na celém světě by se odvážil v takové věci lhát?“ A aniž si to uvědomil, ruka mu sjela k jílci meče.

„To nevím, můj králi,“ řekl kentaur. „Ale vím, že na zemi jsou lháři – mezi hvězdami však ne.“

„Jenže,“ vložil se od toho Klenot, „nemohl Aslan přece jen přijít, ačkoli hvězdy říkají opak? Není přece jejich otrokem, ale tvůrcem. Nepraví se ve všech starých příbězích, že to není ochočený lev?“

„Dobře řečeno, Klenote!“ zvolal král. „Přesně tak to je: *není ochočený lev*. V mnoha příbězích se o tom mluví.“ Stověd právě zvedl ruku a nakláněl se dopředu, aby králi něco velice vážně sdělil, když tu všichni tři otočili hlavu, aby lépe slyšeli kvílivý zvuk, který se rychle blížil. Les na západě byl tak hustý, že příchozího dosud neviděli. Brzo ale rozeznali slova.

„Běda, běda, běda!“ hořekoval hlas. „Běda mým bratrům a sestrám! Běda svatým stromům! Lesy jsou pustošeny. Sekera řádí mezi námi. Podtínají nás. Veliké stromy padají, padají, padají.“

S posledním „padají“ se objevil – vlastně objevi-

la – i mluvčí. Vypadala jako žena, ale byla tak vysoká, že měla hlavu ve stejné výši jako kentaur, a přitom se zároveň podobala stromu. Těžko se to vysvětluje, jestli jste nikdy neviděli dryádu, ale jak ji uvidíte jednou, už si ji nespлетete – je v ní něco odlišného – v barvě, v hlase, ve vlasech. Král Tirian i obě zvířata okamžitě věděli, že je to nymfa břízy.

„Spravedlnost, králi,“ zvolala. „Pomozte nám. Chraňte svůj lid. Na Planině lucerny nás kácejí. Čtyřicet velkých kmenů mých bratrů a sester už leží na zemi.“

„Cože, paní? Kácejí Planinu lucerny? Vraždí mluvící stromy?“

vykřikl král, vyskočil a tasil meč. „Jak se opovažují? A kdo se opovažuje? Při hřívě Aslanově –“

„Á-á-á-á-ch,“ vzlykla dryáda a otřásla se jakoby v bolesti – otřásala se znovu a znovu, jako by na ni opakovaně dopadaly rány. Zčistajasna padla stranou tak náhle, jako by jí někdo podřal nohy. Na

vteřinku ji viděli ležet mrtvou na trávě a pak zmizela. Věděli, co se stalo. Její strom, několik mil odtud, byl pokácen.

Kráľův žal a hněv byl tak veliký, že chvílku vůbec nedokázal promluvit. Když se vzchopil, prohlásil: „Pojďte, přátelé. Musíme se vypravit proti proudu řeky a najít ty ničemy, kteří to provedli, jak nejrychleji to půjde. Nenechám naživu ani jediného.“

„To je i moje vůle, Sire,“ kývl Klenot.

Stověd ho ale varoval: „Sire, buďte opatrný i ve svém spravedlivém hněvu. Dějí se podivné věci. Jestli jsou dále v údolí ozbrojení vzbouřenci, je nás tří příliš málo, abychom se s nimi střetli. Kdyby Vaše Veličenstvo počkalo –“

„Nepočkám ani desetinu vteřiny,“ přerušil ho král. „Ale zatímco já a Klenot vyrazíme proti proudu, ty co nejrychleji cválej na Cair Paravel. Tady máš můj pečetní prsten, jím se prokaž. Pošli mi dvacet ozbrojenců na koních, dvacet mluvících psů, deset trpaslíků (všichni ať to jsou neomylní lučičtíci), jednoho či dva leopardy a obra Kamenáče. Přiveď je všechny co nejrychleji za námi.“

„Jak si přejete, Sire,“ uklonil se Stověd, okamžitě se obrátil a odcválal údolím směrem na východ.

Král rázoval velkou rychlostí, občas zatínal pěsti, občas si pro sebe něco mumlal. Klenot kráčel vedle něj a neříkal nic. Bylo slyšet jen slabé cinkání silného zlatého řetězu kolem jednorožcova krku a dusot dvou nohou a čtyř kopyt.

Zanedlouho došli k řece a vykročili po travnaté cestě proti proudu – po levici měli řeku a po pravici les. Krátce nato došli k místu, kde začala být půda méně rovná a hustý les se přiblížil až ke břehu. Cesta, jestli se tomu ještě dalo tak říkat, vedla teď po jižním břehu – museli tedy řeku přebrodit, aby se tam dostali. Voda Tirianovi dosahovala až do podpaží, ale Klenot (který měl čtyři nohy a lépe se mu proto udržovala rovnováha) se držel po jeho pravici, aby zmírnil sílu proudu. Tirian svou silnou paží objal jednorožce kolem krku a oba se tak bezpečně dostali na druhý břeh. Král byl stále natolik rozzlobený, že si skoro neuvědomoval, jak je voda studená. Jakmile byli na břehu, okamžitě velmi pečlivě osušil svůj meč o rameno pláště – bylo to jediné místo, které na něm zůstalo suché.

Kráčeli teď na západ s řekou po pravici a s Planinou lucerny přímo před sebou. Neušli ještě ani dva kilometry, když se náhle oba zastavili a oba najednou promluvili. Král se zeptal: „Co tohle má být?“ a Klenot řekl: „Podívej!“

„To je vor,“ prohlásil král Tirian.

A také byl. Pět nebo šest nádherných kmenů stromů, čerstvě uťatých a čerstvě zbavených větví, bylo svázáno dohromady tak, že tvořily vor, který rychle klouzal po řece dolů. Na přídi voru stála vodní krysa s bidlem a řídila ho.

„Hej! Vodní kryso! Co to děláš?“

„Vezu klády na prodej do Kalormenu, Sire,“ odpověděla krysa a maličko se uklonila.

„Do Kalormenu!“ zahřímal Tirian. „Co to má znamenat? Kdo dal rozkaz porazit ty stromy?“ Řeka tekla tak rychle, že vor už krále a Klenota minul. Vodní krysa se ale ohlédla přes rameno a křikla:

„Rozkaz lva, pane. Nařídil to sám Aslan.“ Dodala ještě něco, ale to už neslyšeli.

Král a jednorožec na sebe vytřeštili oči a vypa-

dali oba mnohem vyděšeněji, než kdy byli v jakékoli bitvě.

„Aslan,“ opakoval nakonec velice tiše král.
„Aslan. Je to možné? *Mohl* by skutečně podtínat posvátné stromy a vraždit dryády?“

„Snad leda kdyby dryády provedly něco strašně špatného –“ odpověděl stejně tiše Klenot.

„Ale prodat je do Kalormenu!“ zoufal si král.
„Je tohle vůbec možné?“

„Já nevím,“ odpověděl nešťastně Klenot. „Není to *ochocný* lev.“

„Tak či tak,“ rozhodl se král konečně, „musíme jít dál a přijmout, co na nás čeká.“

„Nic jiného dělat nemůžeme, Sire,“ souhlasil jednorožec. V té chvíli si ani on ani král neuvědomovali, jak je pošetilé, aby pokračovali sami dva. Ani jeden z nich nebyl schopen rozumně uvažovat. A z jejich zbrklosti později povstalo mnoho zlého.

Král se náhle ztěžka opřel o šíji svého přítele a sklonil hlavu.

„Klenote,“ posteskl si, „co nás čeká? V srdci se mi rodí strašné myšlenky. Kdybychom zemřeli a nespatrihli dnešní den, byli bychom šťastní.“

„Ano,“ souhlasil Klenot. „Žili jsme příliš dlouho. Postihla nás ta nejhorší věc na světě.“ Minutu či dvě tak stáli a pak vykročili dál.

Netrvalo dlouho a zaslechli tupé rány, jak sekery dopadaly na dřevo – ještě nic neviděli, protože cesta vedla do kopce. Vystoupali až na vrchol a hleděli přímo na Planinu. A při tom pohledu král smrtelně zbledl.

Přímo uprostřed prastarého lesa – toho lesa, kde kdysi rostl zlatý a stříbrný strom a kde dítě z našeho světa za dávných časů zasadilo Strom ochrany – už se otevíral široký průsek. Bylo to příšerné – vypadalo to jako čerstvá rána v krajině, plná blátivých kolejí v místech, kudy padlé stromy tahali k řece. Pracoval tu velký dav lidí, ozývalo se praskání bičů a koně se namáhali a dřeli, aby odtažli klády k vodě. První, čeho si král a jednorozec všimli, bylo to, že polovina dělníků nejsou mluvící zvířata, ale lidé. A také si záhy uvědomili, že to nejsou plavovlasí Narniané. Byli to snědí, vousatí muži z Kalormenu, veliké a kruté země, která leží směrem na jih, za Archenlandem a pouští.

Nebyl samozřejmě důvod, proč byste jednoho či dva Kalormence neměli v Narnii potkat – třeba obchodníka nebo vyslance – protože mezi Narnií a Kalormenem tou dobou vládl mír. Tirian ale nechápal, proč jich tu je tolik, ani proč kácejí narnijský les. Sevřel pevněji meč a plášť si omotal kolem levé ruky. A oba se vydali rychle dolů mezi dělníky.

Dva Kalormenci popoháněli koně, připřaženého ke kládě. Právě když k nim král došel, kláda uvízla na nepříjemném rozbahněném místě.

„Tak dělej, ty loudo! Tahej, ty prase líné!“ křičeli Kalormenci a rozháněli se bičem. Kůň se už namáhal ze všech sil – oči měl rudé a boky pokryté pěnou.

„Dělej, hovado pomalé,“ křikl jeden z Kalormenců a přitom koně krutě uhodil bičem. Vzápětí se ale stalo něco příšerného.

Až do té chvíle byl Tirian přesvědčen, že koně, které Kalormenci tak dřou, jsou jejich vlastní – nemá a nerozumná zvířata, jako koně v našem světě. A i když se mu nelíbilo ani přetěžování obyčejných koní, myslel samozřejmě víc na vraždění stromů. Nikdy ho ani nenapadlo, že by se někdo odvážil zapřáhnout některého z narnijských mluvících koní, tím méně vzít na něj bič. Ale když dopadla ta krutá rána, kůň se vzepjal a bezmála zakřičel:

„Hlupáku a tyrane! Copak nevidíš, že dělám, co můžu?“

Když Tirian poznal, že ten kůň je jeden z jeho Narnianů, zmocnila se jeho i Klenota taková zuřivost, že nevěděli, co dělají. Králův meč se zvedl, Klenotův roh klesl. Zaútočili zároveň. Vzápětí

oba Kalormenci leželi na zemi mrtví, jeden s hlavou uťatou Tirianovým mečem a druhý se srdcem probodeným Klenotovým rohem.

Opičák v celé své slávě

„Ušlechtilý koni,“ oslovil ho Tirian a spěšně „přetínal postoj, „jak se stalo, že tě tihle cizinci zotročili? Došlo k bitvě?“

„Ne, Sire,“ funěl kůň. „Aslan je tady. To všechno je na jeho rozkaz. Nařídil –“

„Pozor králi, nebezpečí!“ varoval náhle Klenot. Tirian vzhlédl a uviděl, že Kalormenci (a s nimi i pár mluvících zvířat) se k nim začínají sbíhat ze všech stran. Oba muži zemřeli bez výkřiku, a tak chvílku trvalo, než si ostatní uvědomili, co se stalo. Ale teď už to věděli všichni. Většina z nich měla v rukou tasené šavle.

„Honem! Naskoč na mě!“ zvolal Klenot.

Král se vyšvihl na svého starého přítele, ten se obrátil a cválal pryč. Jakmile byli nepřítelům z dohledu, dvakrát nebo třikrát změnil směr, překročil řeku, a aniž zmírnil tempo, zavolal: „Kam teď, králi? Na Cair Paravel?“

„Zadrž, příteli,“ požádal ho Tirian. „Pusť mě

dolů.“ Sklouzl z jednorožcova hřbetu a obrátil se k němu.

„Klenote,“ řekl král, „provedli jsme něco strašného.“

„Měli jsme k tomu dobrý důvod,“ odpověděl Klenot.

„Ale skočit na ně bez varování – bez vyzvání – a když neměli zbraně – fuj! Jsme vrahové, Klenote. Jsem navždycky zneuctěný.“

Klenot svěsil hlavu. Také se styděl.

„A kromě toho,“ pokračoval král, „ten kůň prohlásil, že to bylo na Aslanův rozkaz. A krysa tvrdila totéž. Všichni říkají, že Aslan je tady. Co jestli je to pravda?“

„Ale, Sire, jak by Aslan *mohl* nařizovat takové příšerné věci?“

„Není to *ochocení* lev,“ připomněl Tirian. „Jak můžeme vědět, co by udělal nebo neudělal? My, vrahové? Klenote, já se tam vrátím. Odevzdám meč a vydám se do rukou Kalormenců a budu je žádat, aby mě předvedli před Aslana. Ať mne soudí on.“

„To ale půjdeš na smrt,“ varoval Klenot.

„Myslíš si snad, že mi záleží na tom, jestli mě Aslan odsoudí k smrti?“ mávl král rukou. „To není nic, vůbec nic. Nebylo by lepší být mrtvý,

než trpět tou strašnou obavou, že Aslan přišel a vůbec není takový jako ten Aslan, v něhož jsme věřili a doufali? Je to, jako kdyby jednoho dne ráno vyšlo slunce a bylo černé.“

„Rozumím,“ kývl Klenot. „Nebo jako bys pil vodu a ona byla *suchá*. Máš pravdu, králi. Tohle je konec všeho. Pojďme a vzdejme se.“

„Nemusíme chodit oba.“

„Jestli jsme se někdy měli rádi, dovol mi jít teď s tebou,“ žádal jednorožec. „Když budeš mrtvý a Aslan nebude Aslan, co mi v životě zbude?“

Obrátili se a pomalu se vraceli. Ronili přitom trpké slzy.

Jakmile došli na místo, kde se kácelo, Kalormenci se rozkřičeli a hnali se k nim se zbraní v ruce. Král ale napřáhl meč jílcem směrem k nim a pravil:

„Já, který jsem byl králem Narnie a teď jsem rytířem beze cti, se vzdávám spravedlnosti Aslanově. Odved'te mě k němu.“

„A já se také vzdávám,“ dodal Klenot.

Snědí muži se kolem nich těsně shlukli. Páchli česnekem a cibulí a oči jim v tmavých tvářích děsivě blýskaly. Klenotovi hodili na krk ohlávku z provazu. Králi sebrali meč a svázali mu ruce za zády. Jeden z Kalormenců, který měl přílbu místo

turbanu a byl zřejmě velitelem, strhl Tirianovi z hlavy zlatou obroučku a spěšně ji schoval někde pod svým šatem. Oba vězně pak vedli do kopce, na velkou mýtinu.

Uprostřed mýtiny, která byla zároveň vrcholem kopce, stála malá chatrč podobná stáji s doškovou střechou. Dveře byly zavřené. Na trávníku přede dveřmi se rozvaloval opičák. Tirian a Klenot, kteří čekali, že uvidí Aslana, a o žádném opičákovi nikdy nic neslyšeli, byli při pohledu na něj zmatení. Opičák byl samozřejmě Vytáčka, ale vypadal desetkrát ošklivěji, než když žil u jezera Kotel, protože teď byl rádoby naporáděný. Na sobě měl šarlatový kabátec, který mu moc nesesedl, protože byl ušitý na trpaslíka. Na zadních prackách měl trepky zdobené drahokamy, ale pořádně mu nedržely, protože, jak jistě víte, opičí zadní nohy se spíš podobají rukám. Na hlavě měl něco, co vypadalo jako papírová koruna. Vedle něj ležela hromada ořechů, které si neustále cpal do úst, louskal je mezi čelistmi a skořápky plival. A neustále popotahoval kabátec, aby se mohl podrbat.

Kolem něj stál velký počet mluvících zvířat a skoro každá tvář v tom davu vypadala nešťastná, ustaraná a zmatená. Když spatřili a poznali vězně, všichni zasténali a zakňučeli.

„Ó můj pane Vytáčko, hlasateli Aslanův,“ oslovil ho velitel Kalormenců, „vedeme ti vězně. Díky své odvaze a dovednosti a vůli velkého boha Taše jsme zajali živé tyto dva všeho schopné vrahy.“

„Podejte mi meč toho muže,“ přikázal opičák. Vzali tedy králův meč a s pochvou i pásem ho předali opičákovi. Ten si ho pověsil kolem krku a vypadal ještě hloupěji než předtím.

„O ty dva se postaráme později,“ ušklíbl se opičák a vyplivl směrem k oběma vězňům skořápku. „Nejdřív mám na starosti jiné věci. Tihle počkají.“

Všichni mě teď poslouchejte. První věc, o které chci mluvit, jsou ořechy. Kde zase je velitel veverek?“

„Tady, pane,“ řekl rezavý veverčák, který předstoupil a nervózně se uklonil.

„Aha, tady jsi,“ šlehl po něm opičák zlým pohle-

dem. „Tak mě poslouchej. Chci – tedy myslím tím Aslan chce – víc ořechů. Ty, co jste donesli, zdaleka nestačí. Musíte donést ještě další, slyšíš? Dvakrát tolik. A musejí tady být do zítřejšího západu slunce, a nesmějí mezi nimi být žádné zkažené ani malé.“

Mezi veverkami se ozvalo zděšené mumlání a velitel sebral odvalu a řekl: „Prosím, mohl by s námi o tom promluvit sám Aslan? Kdybychom ho směli vidět –“

„To tedy nesmíte,“ odsekl opičák. „Je velice laskavý – tak, že si to většinou ani nezasloužíte – a večer možná na pár minut vyjde ven. Pak si ho všichni můžete prohlédnout. Ale nedovolí, abyste se kolem něj všichni mačkali a otravovali ho otázkami. Co mu chcete říct, to mu vyřídím – když ovšem usoudím, že stojí za to ho s tím obtěžovat. Do té doby vy, veverky, koukejte běžet a postarat se o ty ořechy. A to vám říkám, ať jsou tady do zítřka do večera, nebo to schytáte!“

Chudinky veverky se rozutíkaly, jako kdyby je honil pes. Tenhle nový rozkaz byl pro ně strašná zpráva. Oříšky, které si pečlivě nashromáždily na zimu, byly už tou dobou skoro všechny snědené – z těch, co zbyly, už opičákovi daly mnohem víc, než si mohly dovolit.

Z jiné části shromáždění se ozval hluboký hlas – patřil velikému, ježatému kanci s pořádnými kly.

„Proč nemůžeme Aslana vidět a mluvit s ním?“ ptal se. „Když za starých časů přicházel do Narnie, všichni s ním mohli mluvit tváří v tvář.“

„Nevěř tomu,“ mávl opičák prackou. „A i kdyby to byla pravda, časy se změnily. Aslan k vám byl dřív příliš laskavý, chápeš? Ale teď už nebude. Tentokrát vás pěkně srovná. On vás naučí myslet si, že je ochočený lev!“

Mezi zvířaty se ozvalo tiché sténání a kňučení a potom se rozhostilo mrtvé ticho, které bylo ještě nešťastnější.

„A ještě jednu věc se musíte naučit,“ pokračoval opičák. „Slyšel jsem, jak někteří z vás říkají, že jsem opičák. Ale já nejsem. Jsem člověk. Jestli vypadám jako opičák, je to proto, že jsem velice starý. Stovky a stovky let starý. A právě proto, že jsem tak starý, jsem také tak moudrý. A protože jsem tak moudrý, jsem já ten jediný, s kým kdy bude Aslan mluvit. Nemůže se obtěžovat klábosením s nějakými hloupými zvířaty. Řekne mi, co máte udělat, a já to povím vám ostatním. A dobře vám radím, udělejte to pěkně svižně, protože on žádné hlouposti trpět nebude.“

Nastalo mrtvé ticho, jen jeden velice malý jeze-

veček se rozplakal a matka se ho snažila utiшит. „A ještě něco,“ pokračoval Opičák a strčil si do tlamy další ořech. „Slyšel jsem některé koně říkat: ‚Vyřídíme tu dřinu s taháním dřeva co nejrychleji a pak budeme zase volní.‘ No, tak na tohle můžete rychle zapomenout. A nejenom koně. Každý, kdo může pracovat, v budoucnu také pracovat bude. Aslan to všechno dohodl s králem Kalormenu – s tisrokiem, jak ho nazývají naši snědí kalormenští přátelé. Všechny koně, býky a osly pošleme do Kalormenu, kde si budou na živobytí vydělávat – tahat a nosit náklady, jak to koně a jim podobní dělají v jiných zemích. A všechna hrabavá zvířata, jako krtci a králíci a trpaslíci, půjdou pracovat do tisrokových dolů. A –“

„Ne, ne, ne,“ vyla zvířata. „To nemůže být pravda. Aslan by nás nikdy neposlal do otroctví ke králi Kalormenu.“

„Dost! Mlčte!“ rozkřikl se opičák a vycenil zuby. „Kdo tu říká něco o otroctví? Nebudete otroci. Dostanete plat – a velice slušný plat. Tento váš plat půjde do Aslanovy pokladnice, a on ho využije ku prospěchu všech.“ Načež letmo pohlédl a div že nemrknul na kalormenského velitele.

Kalormenec se uklonil a nadutým kalormenským způsobem odpověděl:

„Nejmoudřejší hlasateli Aslanův, tisrok (kéž žije věčně) zcela jednomyslně souhlasí s Vaší Milostí a jejím uvážlivým plánem.“

„Tak vidíte,“ prohlásil opičák. „Všechno je zařízeno. A bude to pro vaše vlastní dobro. S těmi penězi, které vyděláte, uděláme z Narnie zemi, ve které stojí za to žít. Přijdou sem záplavy banánů a pomerančů – a budou i silnice a velká města a školy a kanceláře a biče a náhubky a sedla a klece a kotce a vězení – prostě všechno.“

„Ale my všechny ty věci nechceme,“ ozval se starý medvěd. „My chceme být volní. A chceme slyšet samotného Aslana.“

„Nezačínej se hádat,“ obořil se na něj opičák, „to prostě nesnesu. Já jsem člověk a ty jen hloupý tlustý medvěd. Co ty víš o svobodě? Ty si myslíš, že svoboda znamená, že si budeš dělat, co chceš. Ale to se pleteš. To není pravá svoboda. Pravá svoboda je dělat, co ti řeknu já.“

„B-h-h-r,“ zavrčel medvěd a podrbl se na hlavě – nějak se mu takovéhle věci těžko chápaly.

„Prosím, prosím,“ ozval se vysoký hlásek kudrnatého jehňátka, které bylo tak mladé, až všechny překvapilo, že se vůbec opovažuje promluvit.

„Co zase je?“ ptal se opičák. „No tak rychle.“

„Prosím,“ řeklo jehňátko, „já tomu nerozumím.“

Co máme společného s Kalormenci? My patříme Aslanovi. Oni patří Tašovi. Mají boha jménem Taš. Říkají, že má čtyři ruce a supí hlavu. Na jeho oltáři zabíjejí lidi. Já nevěřím, že někdo jako Taš existuje. Ale jestli ano, jak se s ním může Aslan přátelit?“

Všechna zvířata naklonila hlavy ke straně a jejich jasné oči blýskly po opičákovi. Každý věděl, že je to nejlepší otázka, jakou tu zatím kdo položil.

Opičák vyskočil a plivl na jehňátko.

Toto je pouze náhled elektronické knihy. Zakoupení její plné verze je možné v elektronickém obchodě společnosti eReading.